

Богатирьова Є.М.

викладач

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Державний фінансовий контроль – це важлива функція державного управління. Однак, на сьогодні, державний фінансовий контроль потребує удосконалення через існування великої низки проблем.

Система державного фінансового контролю, яка побудована в Україні, не забезпечує належного рівня фінансово-бюджетної дисципліни як загалом у державі, так і на регіональному рівні зокрема [1, с.265].

Удосконалення системи фінансового контролю в Україні може стати запорукою ефективного функціонування державних фінансів, зокрема отримання таких результатів як: дотримання економічної безпеки держави, збалансування державного та місцевих бюджетів та інше [2, с.264].

До проблем державного фінансового контролю слід віднести такі:

1. Відсутність єдиної правової бази щодо здійснення державного фінансового контролю в Україні. Тобто відсутній закон «Про державний фінансовий контроль».

2. Орієнтація державного фінансового контролю на контроль за формуванням доходів держави (податки та збори) при недостатній увазі контролю за ефективним та результативним фінансуванням бюджетних видатків.

3. У системі фінансового контролю діють багато контролюючих органів, функції яких чітко не розмежовано, що призводить до дублювання їх повноважень, зменшення відповідальності кожного з цих органів за виконання поставлених завдань, що призводить, в свою чергу, до суттєвого зниження результативності від їх діяльності.

4. Державний фінансовий контроль має в більшій мірі каральний характер, тобто попередньому та поточному контролю віддається другорядна роль (тим формам контролю, що носять превентивний характер) в порівнянні з наступним контролем.

5. Недосконалість аудиту ефективності державного фінансового контролю в бюджетній сфері, що призводить до низької якості внутрішнього контролю та безвідповідального ставлення з боку більшості розпорядників бюджетних коштів до своїх обов'язків та бюджетного процесу в цілому.

З огляду на існуючі проблеми державного фінансового контролю в Україні, можна визначити наступні напрями їх вирішення:

1. Поширення результативності державного фінансового контролю не лише на рівні формування бюджетних доходів (Міністерство доходів та зборів), а й на рівні фінансування бюджетних видатків (Державна фінансова інспекція та Рахункова палата України).

2. Суттєве підвищення відповідальності розпорядників бюджетних коштів за їх незаконне, нецільове або ж неефективне використання. Відповідальність у разі фінансового правопорушення має дорівнювати заподіяним державі збиткам.

3. Забезпечення взаємодії органів державного фінансового контролю з правоохоронними органами для покращення результативності контрольних заходів.

4. Прийняття закону «Про державний фінансовий контроль» та оптимізація і розмежування функцій контролюючих органів.

5. Необхідно збільшувати роль попереднього та поточного контролю та зосередити увагу не лише на фіскальних методах державного фінансового контролю (ревізія, перевірка), бо вони дозволяють лише виявити факт настання фінансового правопорушення, не сприяють запобіганню його у майбутньому або виявити причини їх виникнення [3, с.64].

6. Приведення системи внутрішнього фінансового контролю України відповідно до вимог міжнародних стандартів та застосування в повній мірі аудиту ефективності як нової форми державного фінансового контролю.

Слід відмітити, що в вересні 2012 року було схвалено «Концепцію розвитку системи управління державними фінансами» [4], в якій наголошується, що для подальшого посилення прозорості бюджетних відносин є запровадження системи зовнішнього незалежного аудиту бюджетних доходів згідно з міжнародними стандартами.

При цьому у загальному контексті розгляду системи контролю за дотриманням бюджетного та фінансового законодавства слід опрацювати питання щодо оптимізації функцій контролюючих органів.

Щодо практичних дій реалізації цієї Концепції, то слід відмітити утворення Міністерства доходів і зборів України в наслідок реорганізації Державної митної служби України та Державної податкової служби України, а також покладання на нове Міністерство функцію з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Литература

1. Державний фінансовий контроль в Україні / І.С. Скоропад // Науковий вісник НЛТУ України. — Вип. 21.7, 2011. С. 262-266.

2. Державний фінансовий контроль в Україні: проблеми та шляхи реформування / І.С. Скоропад // Науковий вісник НЛТУ України. — Вип. 21.3, 2011. С. 263-268.

3. Реформування системи державного фінансового контролю в Україні / Є.В. Дейнеко // Вісник ЖДТУ. — № 1 (59), 2012. С. 61-64.

4. Концепція розвитку системи управління державними фінансами, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2012 р. № 633-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/633-2012-p>